

Håtö gårds äldsta historia

av Rolf Carlsson

Håtö var från början ett kyrkohemman under Frötuna kyrka. Ett kyrkohemman skänktes under den katolska tiden till församlingskyrkan utan avsikt att ge prästen ett boställe. Det skulle bara vara ett underlag för prästens försörjning.

Kyrkan är byggd i sten och den äldsta delen antas vara från slutet av 1100-talet, kyrkans valv uppfördes dock under 1400-talet. Koret förlängdes i mitten av 1200-talet. Kyrkans vapenhus är speciellt, i dess östra del finns ett kapell som tros ha tillhört Sten Sture d.ä.

Samtliga kyrkohemman drogs in till kronan av Gustav Vasa på 1540-talet när Sverige bröt med påven och blev ett protestantiskt land.

Erik Nilsson Cruus

Den förste kände ägaren till Håtö gård var Erik Nilsson Cruus (död före 1583). Gården donerades 1571 till denne och överfördes med anledning härav till frälse (skattefrihet). Det innebar att gårdens ägare åtagit sig att göra krigstjänst. Erik Nilsson Cruus var en skeppshövitsman som på sensommaren 1569 blev amiral över elva örlogsskepp vid Dalarö. De skulle efter förening vid Ölands norra udde med den finska skeppsfloktan angripa fienderna vid Bornholm. Ännu i oktober hade emellertid denna flotta ej kommit iväg. Erik beordrades då att bege sig till Norrland, där han den 11 november förordnades till överbefälhavare över försvaret mot Norge.

Erik Nilsson Cruus var gift med Brita Ulfsdotter Snakenborg (död 1603). Hans syster Barbro Nilsdotter Cruus (död 1611) var gift med Britas bror Jöran Ulfsson Snakenborg Bååt (död 1629). Erik och Brita hade två barn: Anna Eriksdotter Cruus och Erik Eriksson Cruus (dog ung). Anna var i tjänst hos prinsessan Anna som var gift med Gustav Vasas sonson Sigismund. Anna Eriksdotter Cruus följde med Sigismund och hans hustru till Polen och förlorade då sina arvegods i Sverige.

Claes Fleming

Håtö gård ärvdes i stället av hennes kusin Anna Jöransdotter Bååt Snakenborg (död 1637). Hon var gift med Claes Fleming (1592-1644). Han var ämbetsman och officer i flottan. 1625 blev han riksråd och 1634 förste amiralitetsråd i det nya amiralitetskollegiet och även överståthållare i Stockholm. 1637 blev han dessutom president i Kommerskollegium. Han var riksamiralen Carl Carlssons närmaste man och gjorde i den egenskapen en mycket stor insats för upprustningen av flottan. Även som överståthållare gav han prov på en stor administrativ förmåga. Han genomdrev bl.a. nya stadsplaner för malmarna i Stockholm och såg till att kronans makt över stadsstyrelsen ökade. Han var även en drivande kraft bakom kolonisationen av Nya Sverige vid Delawarefloden. Under kriget med Danmark 1643-45 blev Claes Fleming chef för huvudflottan. Han dog under ett slag i Kielbukten.

Herman Fleming

Håtö gård (och övriga egendomar i både Sverige och Finland) ärvdes då av sonen Herman Fleming (1619-1673). Han och hans syskon upphöjdes 1651 till friherrligt stånd och kallades på riddarhuset för Fleming af Liebelitz efter sitt friherreskap i Karelen.

Källor

- Joh. Ax Almquist: Frälsegodsen i Sverige under storhetstiden
- Börjesson-Hafström: Skeppshövitsmän vid örlogsfloktan under 1500-talet
- Gustaf Elgenstierna: Den introducerade svenska adelns ättartavlor
- Svenskt biografiskt lexikon
- Nationalencyklopedin
- Norrtälje kommuns webbplats
- www.historiesajten.se

Från Fleming till Bonde

av Rolf Carlsson

Håtö gård ärvdes alltså 1644 av Herman Fleming (1619-1673). Han var sjöofficer och deltog bl.a. i det slag i Kielbukten där fadern Claes Fleming dog. Därefter blev han ämbetsman. Han var amiralitetsråd 1650-1660, överståthållare i Stockholm 1650-1652 och president i Kammarkollegium 1653-1660. Han spelade också en viktig roll för 1655 års reduktionsbeslut och var 1655-1660 president i Reduktionskollegium.

Reduktionen 1655

Ända sedan medeltiden har regenterna förlänat, gett bort eller sålt jord till framförallt kyrkan och adeln. De ville därigenom säkra sin ställning och få stöd för sin politik. Detta undergrävde emellertid kronans ekonomi. Därför genomfördes vid olika tillfällen reduktioner eller räfst.

Karl X Gustav fann vid sitt trontillträde 1654 det statsfinansiella läget krisartat och genomdrev därför 1655 en reduktion, något missvisande kallad fjärdepartsräfst. Inslaget av räfst var kvantitativt sett litet om också principiellt betydelsefullt; de viktigaste bestämmelserna var att en fjärdedel av all jord och alla jordinkomster som efter 1632 getts bort som donationer och förlänningar skulle återgå till kronan, likaså det som efter 1632 getts bort i områden som var nödvändiga för militären, bergsbruket och andra centrala statsfunktioner. Jordinkomster som sålts efter 1632 inom samma områden skulle inlösas. Beslutet kunde emellertid bara delvis genomföras. Motståndet var starkt från mäktiga personer. 1660 utsåg kungen Herman Fleming till riksskattmästare (ungefär finansminister).

Främsta inslaget i de finansiella reformer som reduktionen gav förutsättningar för var indelningsverket. De anslag av gårdar och jordinkomster till hären och flottan som bestod till slutet av 1800-talet utgjordes till stor del av det reduktionen dragit in till kronan. Reduktionens betydelse för samhällsutvecklingen i stort är omdiskuterad. Klart är att den adelselit som ledde landet under större delen av 1600-talet krossades genom den.

Utfrys av sina egna

Efter kungens död samma år vägrade dock adeln att godta utnämningen eftersom Herman Fleming var positivt inställd till reduktionen. Hans politiska betydelse var i fortsättningen ringa. Han var generalguvernör i Finland 1664–1669.

Herman Fleming var gift med Christina Rosladin (1628-1676). De hade tolv barn varav sju dog unga och två dog ogifta. Vid faderns död 1673 ”efter en långsam sjukdom” ärvdes Håtö gård av dottern Christina som 1675 gifte sig med Tord Bonde (1619-1683).

Nästan hela Frötuna

Björnö var Bondesläktens stamgård i Roslagen. Den hade under denna tid en areal av inte mindre än 4000 hektar och omfattade bl.a. Furusund. Även Mellingeholms säteri var i släkten Bondes ägo. Tillsammans med sin hustru ägde Tord Bonde därmed nästan hela Frötuna, men även mark i intilliggande socknar.

De hade tre barn: Anna Christina (döpt 1676 och död 1713), Herman (ogift skjuten vid Narva den 28 november 1700), Claes som var född den 21 december 1679 och dog 24 mars 1680 på Håtö samt Margareta Fredrika (1680-1727) gift med generalmajoren greve Abraham Brahe den 7 oktober 1716 i hans tredje gifte.

Tord Bonde dog på Håtö den 24 januari 1683. Gården blev genom reduktionsdeputerades resolution 1691 reducerat med 1683 års ränta. Det skattlades 1691, varvid förmedling skedde till två mantal och indelades på kavalleriet. Christina fick dock behålla räntan i sin livstid (levde som änka 1705). Därefter anslogs egendomen såsom berustat säteri åt ryttmästaren Peter Soldan, adlad Ridderstad till stam för Roslags kompani N.46.

Källor:

- Nationalencyklopedin
- Gustaf Elgenstierna: Den introducerade svenska adelns ättartavlor.
- Frötuna Hembygdsförening.
- Joh. Ax Almquist: Frälsegodsen i Sverige under storhetstiden

Ridderstad får Håtö

av Rolf Carlsson och K-J Magnusson

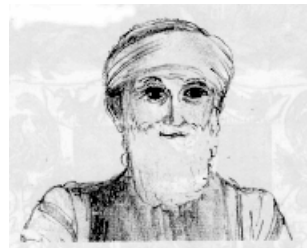
Reduktionen och den indelta armén förändrade alltså i grunden det svenska samhället under 1680-talet. Försöket till reduktion som gjordes redan 1655 under ledning av Håtös ägare Herman Fleming mötte hårt motstånd från adeln och kyrkan. I och med Karl XI:s regering fullföljdes emellertid reduktionen helt och hållet. Det beslöts att huvuddelen av de förläningar som utdelats efter år 1632 skulle återbördas till staten. Därigenom finansierades delvis den nya indelta armén. Den gamla jordägande adeln förlorade till stor del sin självständighet och förvandlades mer till ämbetsmannaaadel. En reduktionskommission tillsattes. Dess chef och president blev Claes Fleming, son till Herman Fleming.

Den nya indelta armén var en för tiden genial skapelse och kom att bestå i över två hundra år. Om än soldaterna tillbringade större delen av året på sina soldattorp hade Sverige fått en stående armé som kunde inkallas med mycket kort varsel. Socknens bönder indelades i rotar om två till fyra hemman. Varje rote skulle hålla en soldat med soldattorp. Detta gällde infanteriet och kavalleriet. Sammanlagt skulle den indelta armén bestå av 32 000 man uppdelade på landskapsregementen vars namn fanns kvar till våra dagar.

Artilleriet bestod fortfarande av inhemskt värvad trupp. Flottan fick en motsvarande organisation med båtsmanstorp.

Drusen Sadok Selim Soldan

År 1720 anslogs Håtö gård som berustat säteri åt ryttmästaren Peter Soldan Ridderstad. Ditte Lindström skriver i sin bok "Kulturhistoriska återblickar - Sägner och sant från Cappelskiär och Riddersholm på Rådmansö" att släkten härstammar från drusen Sadok Selim Soldan. Han var turkisk officer och blev 1280 tillfångatagen i Libanon av greve Lechmotir. Druserna är ett blandfolk med arabiska som språk. De har mycket länge bott i bergsområdet på gränsen mellan nuvarande Syrien, Libanon och Israel.

Peter Soldan (adlad Ridderstad) föddes den 6 februari 1671 i Arrensburg på ön Ösel i Estland. De baltiska länderna var ju svenska besittningar på den tiden och styrdes av den svenska adeln. Men vid den ryska erövringen flyttade dessa till det egentliga Sverige. Peter Soldan blev löjtnant vid landmilisen 1707 och senare även kapten och ryttmästare vid Upplands tremännings regemente år 1713. Han var först gift med Anna von Belingshausen och sedan med Ebba Gutheim.

Förutom Håtö ägde Peter Soldan egendomen Sidöbyarna. 1720 gjorde han om denna till ett fidekommiss och döpte den efter släktnamnet till Riddersholm. 1723 byggdes huset med sandsten från Lidö slott.

Peter Soldan dog på Håtö den 30 september 1729. Hans ättlingar ägde sedan gården till 1840.

Källor:

- Nationalencyklopedin
- Ditte Lindström: Kulturhistoriska återblickar - Sägner och sant från Cappelskiär och Riddersholm på Rådmansö.

*Den ursprungliga drusiska
vandringsstaven från Libanon
1280.*

*Text på staven: Her. P.R.S:
Förärat: av Hern på Håtö: 1759*

Den stora oredan

av Rolf Carlsson

Från hembygdsforskaren och före ordföranden i Frötuna kommuns byggnadsnämnd Sam Lodin på Sänsjö har jag fått en kopia av ett sirligt handskrivet dokument som författades 1856 av lantmätaren C Markström. Han beskriver Håtö på följande sätt:

”Håtö berustat säteri, beläget 1 1/2 mil från kyrkan i en dyster, af berg, insjöar och dälder omgifven trakt nära Saltsjön. Utgör med Knäxnäs, som därunder är afhyst, 2ne mantal”.

Om ägareförhållandena till Håtö efter släkten Ridderstad skriver Markström:

”Egare under de sista tio à tolv åren hafva varit friherre E. Oxenstierna, löjtnanten C. F. Ridderstad, lektorn C. Ekendahl, kyrkvärden Carl Carlsson och hofpredikanten v Fries. Nuvarande egare är kasören P. A. Hallström. Genom dessa tida ombyten har gården lidit betydligt så väl i afseende på jordbruket som åbyggnaden. Köpeskillingen för densamma hafva omvexlat emellan 24000, 16000, 25000 12000 och 13333 1/3 riksdaler banko. Underlydande äro: 1/3 kronoskatterusthåll Torstenboda och 1/4 mantal kronoskatteaugment Långhalsen. Håtö är eljest omtalat för sitt ypperliga idfiske, hvilket sannolikt är ett af de förnämsta i hela länet.”

Enligt Sam Lodin kom 1854 Carl Ludvig Christopher von Scheven som rättare (arbetsledare på en gård) till Håtö. Han var född den 17 december 1811 på Wärmdö och blev ägare till Håtö på 1860-talet. Men till den historien återkommer vi till.

Släkten Ridderstad hade ägt gården i 120 år (mellan 1720 och 1840). Släkten von Schewen kom sedan att äga Håtö i cirka 80 år (från mitten av 1860-talet till mitten av 1940-talet). Man kan undra varför gården under ca 25 år i mitten av 1800-talet hade så många olika ägare.

Troligen beror det på de stora förändringar som skedde i det svenska samhället under denna tid. Med nutida språkbruk skulle man säga att det skedde en radikal ”liberalisering” av diverse lagar och bestämmelser. Bland annat ändrades reglerna för vilka som fick äga jordbruksfastigheter. Detta kombinerades med ett minskat intresse för traditionell odling och djurhållning och ett markant ökat intresse för skogsbruk. Min gissning är därför att de många ägarna mellan 1840 och ca 1865 ”spekulerade” i Håtö gårds omfattande skogsbestånd.

Det har inte varit lätt att hitta information om alla dessa ägare. Friherre Erik Gustav Oxenstierna var gift med Margareta Vilhelmina Hammarskjöld. De hade tre barn. Föräldrarna skildes 1844. Fadern flyttade från Håtö till Stockholm och modern med barnen till Uppsala. Förmodligen såldes Håtö i samband härmed.

Carl Fredrik Ridderstad gick först den militära banan men tog avsked som löjtnant. Han var även poet och romanförfattare. 1840 blev han boktryckare i Norrtälje och startade även Tidning för Stockholms län. Den upphörde dock efter en halvt år. Han flyttade sedan till Linköping där han startade tidningen Östgöta Correspondenten. Han var sin tids mest läste romanförfattare, grundligt historiskt bevandrad och begåvad med en strålände fantasi. Han var skald, dramatisk författare och t.o.m. tecknare. Och så var han förstas företagsledare, riksdagsman, kommunalpolitiker och föreningsmänniska.

Östgöta Correspondenten finns ju fortfarande och släkten Ridderstad är ännu i dag stora ägare i det aktieföretaget som driver tidningen.

Om de övriga ägarna till Håtö gård under perioden har det inte gått att få fram några uppgifter.

Karl von Schewen på Håtö

av Rolf Carlsson

Carl Ludvig Christopher von Schewen blev alltså ägare till Håtö på 1860-talet. När han dog 1880 ärvdes gården av Karl och hans ett år yngre bror Bernhard. De var då fortfarande omyndiga. Gården förvaltades därför av Johan Malm. Han var farfar till författaren Einar Malm som skrivit flera böcker om bl.a. Håtö.

En mycket ung skärgårdsbonde

Karl von Schewen tog studenten i Stockholm och gick därefter på Lantbruksskola. När han 1892 blev myndig tog han över gården och gifte sig med Johan Malms äldsta dotter Signe.

Såsom nämnts tidigare minskade under mitten och slutet av 1800-talet intresset för traditionell odling och djurhållning. Men lönsamheten för skogsbruket var fortfarande acceptabel. Så undan för undan minskade man på jordbruket och kreatursbesättningarna. Men fisket var lönsamt.

Iddiket

Den förut citerade lantmätaren Markström skriver att: "Håtö är eljest omtalat för sina indräktiga fiskevatten och för sitt ypperliga idfiske, hvilket sannolikt är ett af de förnämsta i hela länet."

Strax före avtagsvägen mot Kneknäset och Sundholmen finns till höger en numera i det närmaste igenvuxen liten sjö. Utloppet från den till Håtöviken var fram till 1950-talet ett litet stensatt dike över vilket det endast gick en smal spång. Sture von Schewen har berättat att när iden på våren vandrade upp mot den lilla sjön för att leka spärrade man den övre delen av diket med en ryssja. När diket var fullt av idfiskar spärrade man även den nedre delen av diket. Sedan var det bara att ösa upp fisk med håv på en flakvagn, ta bort den nedre avspärningen, fylla på med nya fiskar och så vidare till dess vagnen var full och kunde köras in till stadens salutorg. Man tog dock inte så mycket fisk att det äventyrade återväxten.

Karl von Schewens familj

Karl och Signe fick fyra barn: Stina, Karl (oftast benämnd Lill-Kalle), Eskil samt Sixten. De fick alla så småningom tomter avstyckade åt sig. Eskil bodde på Sundholmen och Lill-Kalle på Kneknäset. Stina fick en tomt alldeles nere vid Lermarviken som kallades Bo och Sixten bodde på Udden. Sture von Schewen är son till Sixten. Han växte upp i ett hus kallat Lillebo där familjen bodde vintertid. Det är det grå tvåvåningshuset som finns i slutet av Kalle Schewens väg.

De första fem klasserna gick Sture i Spillersboda skola. Skolvägen var alltså ganska lång. Men på vår och höst kunde han korta den något genom att ro över till Håtösidan. Lekkamarater var bland andra syskonen Carlestam vars föräldrar sommartid hyrde ett hus hos Stina.

Svansarna 1941

Kalle Scheven klädd i slips och kavaj står på trappan till sin sommarstuga på Svansarna. Numera Pelarordens hus. Han håller om Jan Carlestam samt Gun von Scheven med hunden Jäntan.

Den lille ljuslockige gossen i bildens nedre vänstra hörn är Gösta Carlestam (3 år). Bakom Kalle står Åke Carlestam.

Bilden är tagen av Göstas och Åkes far Torsten Carlestam.

Håtö säljs

Lantbruket gick allt sämre. En liten gård med många utspridda odlingsplatser passade inte för ett högmekaniserat jordbruk. På 1940-talet blev Karl von Schewen därför tvungen att sälja Håtö. Köparen måste dock förbinda sig att inte stycka området till sommarstugetomter förrän efter Karls död. Så detta är förklaringen till att vårt Håtöviken inte började bebyggas förrän i mitten av 1950-talet. Karl dog nämligen 1954 drygt 83 år gammal och begrovs i Frötuna kyrka. Brodern Bernhard levde ytterligare många år och dog 1968 i en ålder av 96 år.

Pelarorden

av Rolf Carlsson

1800-talet andra hälft var ordnarnas gyllene tid. Då fanns fortfarande de medeltida religiösa ordnarna. Men nu tillkom också seriösa, ärevördiga sammanslutningar med idealistiska syften såsom Frimurarorden, Timmermansorden och Odd Fellow.

Under slutet av 1800-talet uppstod det även ett slags parodier på dessa, t.ex. SHT som dock inte ska förväxlas med restaurangen på Kungsgatan med samma namn som ju skämtsamt brukar uttydas "Sämre Herrars Tillhåll".

Pelarorden startades 1892 av en glad 23-åring vid namn Axel Hultman. Han blev senare i livet en av Sveriges mera namnkunniga skådespelare. Enligt sägner bildade han Pelarorden tillsammans med sin två år äldre vän Alrik Sundén-Cullberg efter en stormig seglats från Humlöländet till Klementsroda som ligger nära Spillersroda. Bland de tidigaste medlemmarna i orden var de några år yngre bröderna Karl och Bernhard von Schewen.

Detta var alltså inget ovanligt för sin tid. Det märkliga med Pelarorden är att den fortfarande existerar och är synnerligen livaktig.

Här finns inte utrymme att utförligt beskriva Pelarordens historia och verksamhet. Den intresserade rekommenderas att läsa boken "Pelarorden 75 år" (utgiven 1967) som finns i ett referensexemplar i Roslagsrummet på Norrtälje Stadsbibliotek. Den är min källa till denna artikel.

"Kändisar" och Rospiggar

Såsom i de flesta ordnar är det mesta av verksamheten hemlig för utomstående. Men enligt stadgarnas andra paragraf har Pelarorden "till syfte och ändamål att sprida vänskap, kamratskap och förståelse samt utgöra en broderlig sammanslutning mellan de svenska män, som plöjer skärgårdens böljor, känner dess farvatten och älskar dess natur."

Till det i mina ögon mera sympatiska dragen i Pelarorden hör att man medvetet försöker skapa kontakter mellan människor ur olika sociala miljöer. I ett protokoll från 1931 finns det t.ex. ett beslut om att "ingen icke skärgårdsbo fick anmälas till inträde, om icke samtidigt en skärgårdsbo anmäldes".

Men Pelarorden är väl mest omtalad för det som i dag kallas "kändisar". Sålunda har bland medlemmarna funnits bland andra såväl Anders Zorn, Albert Engström, Wilhelm Moberg, Sten Rinaldo, Roland Svensson som Evert Taube.

I Roslagens famn

Det var just när Evert Taube en julidag 1931 skulle taga inträde i Pelarorden som han som inträdesprov fick i uppgift att skriva en tonsatt dikt som skulle vara "utförd på ett sådant sätt att den liksom andades den Stockholmska skärgårdens och Roslagens högsommarluft och småningom allt dunklare julinätter". Det blev vad som ibland kallas Sveriges andra nationalsång. Den heter egentligen "I Roslagens famn" men är väl mer känd som "Kalle Schewens vals".

Hätö Svansar

Under sin första tid höll Pelarorden sina möten på olika platser såsom: Klementsroda, Högmarsö, Munken, Norrpada, m.fl.

Men från 1917 har det då av Karl von Schewen ägda Hätö Svansar varit ordens hemvist där årskapitlet hålls i juli. 1962 köpte Pelarorden öarna av Karls arvingar. Numera hålls sammanträdet vart tredje år på Norrpada Storskär som även har inköpts av orden.

Nybyggarna

av Rolf Carlsson

Som jag skrev i nr 5 av Håtöviksbladet blev Karl von Schewen i början av 40-talet tvungen att sälja Håtö. Köpare var den mycket rike fabrikören Helge Sönnergren som också var medlem i Pelarorden. Enligt Sture von Schewen var han en trevlig, stor och kraftig karl som hade tjänat sina pengar bland annat som fårfarmare i Australien och som agent för Gislaveds gummifabrik. Han hade tidigare köpt Lillebo (det vita tvåvåningshuset i slutet av Kalle Schewens väg) av Sixten von Schewen.

Enligt dåtida lagbestämmelser måste den som köpte ett jordbruk förbinda sig att fortsätta driva det. Jordbruket arrenderades därför ut till Lill-Kalle von Schewen. Sönnergren dog emellertid kort därefter och änkan kunde med tanke på skattelagarna inte sälja fastigheten förrän efter 10 år enligt dåtida bestämmelser. Svärsonen tandläkare Gustavsson övertog då Håtö och sålde sedermera all mark till AB Skärgårdstomter med undantag för barnen von Schewens avstyckade tomter samt Lillebo som hans ättlingar nu äger,

När AB Skärgårdstomter 1955 bjöd ut sina avstyckade tomter runt norra delen av Håtövikens fanns vägar och brunnar redan klara. Byggnadsnämnden bestämde också att en samfällighetsförening skulle bildas. Detta villkor blev inskrivet som ett servitut i planen med en skyldighet att betala en avgift på 60 kronor. Skälet var att fastighetsägarna själva måste bygga och sköta de gemensamma anläggningarna, såsom bryggor, vattenspumpar och grönområden och inte lita på kommunala insatser.

En av de första nybyggarna i vårt område var familjen Carlestam. Ända sedan 1942 hade de på somrarna hyrt ett hus på andra sidan Håtövikens av Stina von Schewen. Syskonen Carlestam hade alltså länge varit lekkamrater med Karl von Schewens barnbarn. Så vad var naturligare än att de köpte tomter vid Håtövikens så snart möjlighet gavs.

I april 1956 läste Göran Dahlén en annons i tidningen om att tomter var till salu vid Håtövikens. Familjen (två vuxna och tre barn) packade in sig i bilen och for iväg. Men de kom inte längre än till infarten av vårt område. Sedan fick de pulsa vidare i en meter snö för att få träffa tomtmäklaren Jan-Eric Jarlstål. Det fanns flera spekulanter så Göran tittade på kartan och prickade för första bästa tomt som låg nära vatten. Sedan for han hem och betalade in handpenningen 50:- på posten och var lycklig tomtägare. Postgirokvittot klistrade han upp över entrédörren. Tomtpriset var 8 300 kronor vilket var ett stort belopp för en ung man på den tiden.

I Norrtälje tidning fanns den 14 augusti 1959 en stor artikel med rubriken "Håtöområdet – sommarparadis som växer med storstadshastighet". Artikeln illustreras av en stor bild med en husvagn av typiskt 50-talssnitt. Bildtexten lyder: "Medan vi bygger vårt hus, bor vi provisoriskt i den här husvagnen, berättar fru Inga-Britt Lundqvist, maka till montör G A Lundqvist, Stockholm. Och jag liksom barnen trivs bra, fast pappa nu efter semestern är borta hela veckorna och måste jobba hårt varje stund av sin lediga tid här ute för att få allt färdigt. Och fru Lundqvist känner sig också hemma av dubbel anledning, hon är nämligen född och uppvuxen på Byle, gården som närmast gränsar till Håtö."

Källor:

- Sture von Schewen, Gösta Carlestam,
- Göran Dahlén och Norrtälje tidning.